

คอลัมน์ "จากท่าพระจันทร์ถึงสนามหลวง"

ผู้จัดการรายวัน ฉบับวันศุกร์ที่ 4 มิถุนายน 2536

ภาษีประชาธิปไตย (ตอนที่สอง)

รังสรรค์ ทัศนะพรพันธุ์

แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้มาตรการทางการคลังในการส่งเสริมประชาธิปไตยปรากฏอย่างเด่นชัดภายหลังวิกฤติการณ์พฤษภาคม 2535 เมื่อบรรดาพ่อค้านายทุนนักธุรกิจร่ำรวยที่จะมีบทบาทในการร่วมพัฒนาระบบประชาธิปไตย ส่วนหนึ่งด้วยการบริจาคเงินให้พรรคการเมือง แต่ติดขัดที่เงินบริจาคเหล่านี้ไม่สามารถนำมาหักค่าใช้จ่ายก่อนเสียภาษีเงินได้ประมวลรัษฎากรที่มีผลบังคับใช้อยู่ปัจจุบันไม่มีมาตรการที่ให้สิ่งจูงใจทางด้านภาษีอากรส่งเสริมการบริจาคเงินให้พรรคการเมือง

ในขณะที่รัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน มิได้แสดงความกระตือรือร้นในการผลักดันมาตรการทางการคลังในการส่งเสริมประชาธิปไตย รัฐบาลนายชวน หลีกภัย กลับให้ความสำคัญเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง นับตั้งแต่เดือนตุลาคม 2535 เป็นต้นมา มีความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเรื่องนี้มาเป็นลำดับมาตรการที่อยู่ในขอบข่ายการพิจารณามีทั้งมาตรการด้านรายจ่ายและด้านภาษีอากร ในด้านหนึ่ง นายอานวย ปะติเส เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่า รัฐบาลนายชวน หลีกภัย อาจตรากฎหมายเงินบริจาคพรรคการเมืองโดยอาศัย US Financial Contribution for Political Parties Law เป็นแม่แบบ (*The Bangkok Post*, November 3, 1992) ในอีกด้านหนึ่ง กรมสรรพากรก็แสวงหามาตรการในการผ่อนคลายนโยบายภาษีแก่ผู้ที่บริจาคเงินให้พรรคการเมืองทั้งภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล แต่แนวความคิดในเรื่องเหล่านี้ปรับเปลี่ยนอยู่เกือบตลอดเวลา เมื่อวิเคราะห์จากบทสัมภาษณ์ ม.ร.ว.จตุมงคล โสณกุล อธิบดีกรมสรรพากรในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2535 ถึงเดือนมกราคม 2536

สำหรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั้น ในขั้นต้นมีข้อเสนอที่จะให้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองได้ไม่เกิน 10% ของเงินได้สุทธิหลังจากที่หักค่าใช้จ่ายอื่นๆแล้ว โดยที่เงินบริจาคจำนวนดังกล่าวนี้สามารถหักจากฐานเงินได้สุติก่อนเสียภาษีได้ (*The Nation*, November 10, 1992) ต่อมาข้อเสนอนี้ก็แปรเปลี่ยนไปว่า เงินบริจาคพรรคการเมืองสามารถหักออกจากเงินได้

พึงประเมินก่อนคำนวณภาษีที่ต้องเสียได้ แต่เงินบริจาคนี้ต้องไม่เกิน 100 บาท (กรุงเทพมหานคร ฉบับวันที่ 22 ธันวาคม 2535)

สำหรับภาษีเงินได้นิติบุคคล ในขั้นต้นมีข้อเสนอว่า เงินบริจาคพรรคการเมือง จะถือเป็นค่าใช้จ่ายที่สามารถหักออกจากเงินได้พึงประเมินก่อนเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ แต่เงินบริจาค นั้นจะต้องไม่เกิน 2% ของกำไรสุทธิหลังหักภาษีแล้ว ประมวลรัษฎากรที่มีผลบังคับใช้ อยู่ในปัจจุบันอนุโลมให้เงินบริจาคสาธารณกุศลเป็นค่าใช้จ่ายที่สามารถหักจากเงินได้พึงประเมิน แต่ต้องมีจำนวน ไม่เกิน 2% ของกำไรสุทธิ ทั้งนี้เงินบริจาคพรรคการเมืองมีได้ถือเป็นเงินบริจาค สาธารณกุศลจึงไม่เข้าข่ายที่จะได้รับยกเว้นภาษี ดังนั้น หากต้องการให้เงินบริจาคพรรคการเมือง ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร เพื่อขยายวงเงินบริจาค ที่ไม่ต้องเสียภาษีเป็น 4% ของกำไรสุทธิ

ต่อมา อธิบดีกรมสรรพากรมีความเห็นว่า ควรจะมีการกำหนดวงเงินบริจาค สูงสุดสำหรับนิติบุคคล เพราะวงเงินบริจาค 2% ของกำไรสุทธิสำหรับบริษัทักษ์ใหญ่มีจำนวน สูงมาก ซึ่งเปิดช่องให้ธุรกิจขนาดใหญ่ครอบงำพรรคการเมืองได้ (ผู้จัดการรายวัน ฉบับวันที่ 28 ธันวาคม 2535) ในที่สุด กรมสรรพากรก็กำหนดวงเงินบริจาคพรรคการเมืองที่ไม่ต้องเสียภาษี เงินได้นิติบุคคลไม่ให้เกิน 200,000 บาท (แนวหน้า ฉบับวันที่ 25 มกราคม 2536)

อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอภาษีประชาธิปไตยของพรรคประชาธิปไตยแตกต่างจาก ข้อดำริของกรมสรรพากรในขั้นพื้นฐาน ในประการแรก มาตรการการลดหย่อนภาระภาษีเงินได้ นิติบุคคล สำหรับเงินบริจาคพรรคการเมืองตามความดำริของกรมสรรพากรไม่ปรากฏในข้อเสนอ ภาษีประชาธิปไตยของพรรคประชาธิปไตย ทั้งไม่ปรากฏแน่ชัดว่า จะมีมาตรการนี้ตามมาใน ภายหลังหรือไม่ ในประการที่สอง ในขณะที่ข้อเสนอดังเดิมต้องการให้ประชาชนตัดสินใจในการ บริจาคเงินพรรคการเมืองโดยอิสระ แล้วนำไปสู่การบริจาคเงินมาเป็นหลักฐานในการ ลดหย่อนภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่ข้อเสนอภาษีประชาธิปไตยของพรรคประชาธิปไตย เลือกริธีการกันรายได้จากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไปจ่ายเป็นเงินอุดหนุนพรรคการเมือง

เมื่อเปรียบเทียบข้อเสนอภาษีประชาธิปไตยของพรรคประชาธิปไตยกับข้อเสนอดังเดิม จะพบว่า ข้อเสนอของพรรคประชาธิปไตยมีข้อด้อยและสร้างปัญหาแก่ระบบการคลังเป็นอันมาก

ประการแรก มาตรการการให้สิ่งจูงใจในการบริจาคเงินแก่พรรคการเมือง ด้วยการลดหย่อนภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นมาตรการที่ไม่ละเมิดวินัยทางการคลัง

เพราะรายได้จากการจัดเก็บภาษีต้องนำส่งคลังโดยครบถ้วน หากจะมีการเบิกเงินจากคลังไปใช้ ก็ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภา แต่มาตรการการกันภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อจ่ายเป็นเงินอุดหนุนพรรคการเมืองเป็นมาตรการที่ทำลายวินัยทางการคลัง เพราะทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติไม่สามารถตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจทางการคลังของฝ่ายบริหารในเรื่องนี้ได้

ประการที่สอง มาตรการการกันภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อจ่ายเป็นเงินอุดหนุนพรรคการเมืองเป็นมาตรการที่ทำให้รัฐบาลต้องมีภาระรายจ่ายในการบริหารการจัดสรรเงินอุดหนุนดังกล่าว รายจ่ายในการบริหารนี้ครอบคลุมถึงรายจ่ายในการตรวจสอบการทำงานของกรมสรรพากร และรายจ่ายของนายทะเบียนพรรคการเมืองในการติดตามและตรวจสอบบัญชีการใช้จ่ายของพรรคการเมือง รายจ่ายและภาระในการบริหารเหล่านี้จะไม่มี หากรัฐบาลปล่อยให้ประชาชนตัดสินใจบริจาคเงินกันเอง แล้วนำไปสำคัญการบริจาคเงินมาขอลดหย่อนภาระภาษี

ประการที่สาม ข้อเสนอภาษีประชาธิปไตยของพรรคประชาธิปัตย์เปิดช่องให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจในการกำหนดเกณฑ์ในการจัดสรรเงินอุดหนุนพรรคการเมือง โดยปราศจากการตรวจสอบจากฝ่ายนิติบัญญัติ ในขณะที่เดียวกันก็เปิดช่องให้เจ้าพนักงานสรรพากรและผู้ทรงอำนาจทางการเมืองใช้อำนาจในทางฉ้อฉลได้ ดังเช่นการแก้หรือเติมเอกสารการเสียภาษี เพื่อให้การจัดสรรเงินอุดหนุนเป็นประโยชน์แก่พรรคการเมืองบางพรรคมากเป็นพิเศษ แม้ว่าร่างกฎหมายภาษีประชาธิปไตยจะมีบทบัญญัติให้ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตรวจสอบการจัดสรรเงินอุดหนุนพรรคการเมืองได้แต่กระบวนการตรวจสอบดังกล่าวนี้ไม่สามารถทำได้โดยสมบูรณ์และมีรายจ่ายที่ต้องเสีย นอกจากนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองที่ปรากฏในเอกสารการเสียภาษียังอาจใช้เป็นเครื่องมือในการกลั่นแกล้งผู้ที่มีทัศนคติทางการเมืองแตกต่างจากเจ้าพนักงานสรรพากรและผู้ทรงอำนาจทางการเมืองได้ ดังเช่นการเล่นงานผู้เสียภาษีที่ต้องการบริจาคเงินให้พรรคการเมืองที่เป็นอริกับพรรครัฐบาล เป็นต้น ในกรณีตรงกันข้าม มาตรการการให้สิ่งจูงใจในการบริจาคเงินแก่พรรคการเมืองจะไม่สร้างปัญหาเหล่านี้ เพราะในกรณีหลังนี้ ประชาชนจะเป็นผู้ตัดสินใจในการบริจาคเงินเอง จึงไม่เปิดช่องให้เจ้าพนักงานสรรพากรและผู้ทรงอำนาจทางการเมืองใช้อำนาจในการจัดสรรเงินอุดหนุนพรรคการเมืองไปในทางฉ้อฉลได้

ทั้งนี้ที่ข้อเสนอภาษีประชาธิปไตยก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารและสร้างมหันตภัยต่อระบบการคลังเช่นนี้ เหตุใดพรรคประชาธิปัตย์จึงเลือกแนวทางดังกล่าวนี้ หากมองในแง่ร้าย ก็ต้องกล่าวหาว่า พรรคประชาธิปัตย์ต้องการยึดกุมอำนาจในการจัดสรรเงินอุดหนุนพรรคการเมือง และใช้อำนาจนี้ในการสร้างอำนาจต่อรองทางการเมือง หากมองในแง่ดี ก็อาจเป็นว่า พรรคประชาธิปัตย์ต้องการให้มีเงินอุดหนุนอย่างเป็นทางการเป็นกอบเป็นกำ การปล่อยให้ประชาชน

ตัดสินใจบริจาคเงินทางการเมืองกันเอง แล้วนำไปสำคัญการบริจาคเงินมาลดหย่อนภาระภาษีเงินได้นั้น เงินบริจาคที่พรรคการเมืองได้รับจะมีไม่มากเท่ากับมาตรการการกันภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเงินอุดหนุนพรรคการเมือง เพราะมาตรการหลังมีลักษณะกึ่งบังคับ

แต่การกันเงิน 100 บาทจากผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทำให้ภาษีประชาชนไปเลย มีโครงสร้างอัตราภาษีแบบถดถอย (tax regressivity) เพราะมีได้คำนึงถึงความแตกต่างด้านฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เสียภาษี คนจนจึงต้องรับภาระภาษีประชาชนไปเลยมากกว่าคนรวย เมื่อคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้เอง ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ถึงกับกล่าวหาว่า รัฐบาลนายชวน หลีกภัย กำลังรื้อฟื้นภาษีรัชชูปการ (poll tax) กลับมาจัดเก็บใหม่ ทั้ๆที่เลิกเก็บภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองปี 2475 (สยามรัฐรายวัน ฉบับวันที่ 19 พฤษภาคม 2519)

การกันภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเงินอุดหนุนพรรคการเมืองยังก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในอีกแง่หนึ่ง เมื่อคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ว่า ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่วนสำคัญเก็บจากเงินได้ประเภทเงินเดือนและค่าจ้าง (wage income) แม้ว่าในระยะหลังๆนี้จะมีรายได้จากภาษีดอกเบียเพิ่มขึ้น แต่ผู้มีเงินได้ประเภทเงินเดือนและค่าจ้างยังคงต้องรับภาระภาษีเงินได้เกินกว่าสัดส่วนที่ปรากฏในโครงสร้างเงินได้แห่งชาติ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีเงินได้ประเภทเงินเดือนและค่าจ้างต้องรับภาระภาษีประชาชนไปเลยมากกว่าผู้มีเงินได้ประเภทอื่น (non-wage income)

วัตถุประสงค์สำคัญของการจัดเก็บภาษีประชาชนไปเลยมีอยู่อย่างน้อย 3 ประการ กล่าวคือ

ประการแรก เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการเงินของพรรคการเมือง จนมีความมั่นคงและสามารถทำหน้าที่ตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยได้ ผู้นำพรรคประชาธิปัตย์บางคนกล่าวอ้างว่า เงินอุดหนุนพรรคการเมืองดังกล่าวนี้จะช่วยเกื้อกูลมิให้พรรคการเมืองต้องพึ่งพิงนายทุน และระบบการเมืองจะได้ไม่ถูกครอบงำโดยนายทุน บางคนดังเช่นนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี กล่าวอ้างว่า เงินอุดหนุนดังกล่าวนี้จะนโยบายขึ้นต่อพรรคการเมืองขนาดเล็กและพรรคการเมืองที่ยากจน (*ผู้จัดการรายวัน* ฉบับที่ 18 พฤษภาคม 2536)

ประการที่สอง เพื่อให้ประชาชนมีความรู้สึกผูกพันกับพรรคการเมือง เพราะเมื่อมีส่วนร่วมในการให้เงินบริจาคแก่พรรคการเมือง ย่อมก่อความผูกพันในการติดตามการทำงานและพฤติกรรมของพรรคการเมืองมากขึ้น จนท้ายที่สุดความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนจะมากขึ้น

ประการที่สาม เพื่อให้พรรคการเมืองปรับพฤติกรรมและบทบาทในการรับใช้ประชาชนมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเหตุว่า จำนวนเงินบริจาคที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคได้รับอาจบ่งบอกถึงความนิยมของประชาชน พรรคการเมืองที่ต้องการเงินบริจาคมมากขึ้นจะต้องสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนมากขึ้น

ความพยายามที่จะมิให้พรรคการเมืองพึ่งพิงนายทุนเป็นความพยายามที่ไร้ผลตั้งแต่ต้น เพราะบัดนี้ไม่มีพรรคการเมืองใดที่มีได้ถูกรวบงำโดยนายทุน ดังที่นายทองใบทองเปาต์ แสดงความเห็นคัดค้านภาษีประชาธิปไตยว่า การให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองมีผลเสมือนหนึ่งการให้เงินอุดหนุนนายทุน (*The Nation*, May 19, 1993) แม้แต่ข้าราชการระดับอธิบดีกรมสรรพากรและผู้นำพรรคประชาธิปไตยก็ยังคงแสดงความกลัวเกรงการครอบงำของนายทุน แต่น่าแปลกที่ผู้คนเหล่านี้ยังคงสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยม หากจะพัฒนาอย่างนายทุนก็ต้องไม่กลัวนายทุน แท้ที่จริงแล้ว ระบบประชาธิปไตยในตะวันตกได้พัฒนาขึ้นมาควบคุมกับระบบทุนนิยมพรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตยจึงยากที่จะหลีกเลี่ยงการพึ่งพิงนายทุนได้

การจัดเก็บภาษีประชาธิปไตยคาดว่าจะมีรายได้ประมาณปีละ 400 ล้านบาท ในปี 2535 มีบุคคลธรรมดาที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประมาณ 3.752 ล้านคน ในจำนวนนี้ประมาณ 1.5 ล้านคนอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และเกือบทั้งหมดอาศัยอยู่ในเขตเมือง รายงานข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์บางฉบับกล่าวว่า ในจำนวนผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งหมดนี้เป็นข้าราชการประมาณ 800,000 คน

ในปัจจุบันมีพรรคการเมือง 12 พรรค รายได้จากภาษีประชาธิปไตยจำนวน 400 ล้านบาทนี้ สามารถจ่ายเป็นเงินอุดหนุนพรรคการเมืองโดยถ้วนเฉลี่ยเพียงพรรคละ 33.33 ล้านบาท เงินจำนวนนี้ไม่เพียงพอที่จะใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองทั้งพรรค ในเขตการเลือกตั้งบางเขต ผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนใช้จ่ายในการหาเสียงมากกว่า 30 ล้านบาทด้วยซ้ำ เงินอุดหนุนพรรคการเมืองจำนวนกระจุริดนี้ไม่สามารถช่วยให้พรรคการเมืองสลัดหลุดจากการครอบงำของนายทุนได้ และถึงจะเพิ่มเงินอุดหนุนพรรคการเมืองอีกมากปานใด ก็หนีไม่พ้นอิทธิพลการครอบงำของนายทุนอยู่นั่นเอง ในเมื่อเส้นทางการพัฒนาแบบทุนนิยมได้ส่งเสริมให้นายทุนครอบงำระบบเศรษฐกิจเรียบร้อยแล้ว

จำนวนเงินอุดหนุนพรรคการเมืองถ้วนเฉลี่ยพรรคละ 30-35 ล้านบาทเป็นตัวเลขที่ประมาณการจากข้อสมมติที่ว่า พรรคการเมืองได้รับเงินอุดหนุนโดยเสมอภาคกัน แต่การจัดสรร

เงินอุดหนุนจะไม่เสนอภาค และไม่สอดคล้องกับโครงสร้างคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วประเทศที่แต่ละพรรคได้รับ เพราะผู้ที่มีเสียงในการจัดสรรเงินอุดหนุนพรรคการเมืองมีใช้ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หากแต่เป็นผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และโดยที่ผู้เสียภาษีนี้เกือบทั้งหมดอยู่ในเขตเมือง รสนิยมทางการเมืองของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตเมืองจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนด การจัดสรรเงินอุดหนุนพรรคการเมือง ส่วนพรรคการเมืองที่มีฐานการเมืองในเขตชนบท ถึงจะมี สัดส่วนคะแนนเสียงเลือกตั้งสูงเพียงใด ก็จะได้รับจัดสรรเงินอุดหนุนน้อยหรือเกือบไม่ได้เลย ข้อเท็จจริงสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ผู้ที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประมาณร้อยละ 40 มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในกรุงเทพมหานครจะมี บทบาทสำคัญในการจัดสรรเงินอุดหนุนพรรคการเมือง ด้วยข้อเท็จจริงดังที่กล่าวข้างต้นนี้จึงเป็นที่คาดได้ว่า พรรคประชาธิปัตย์และพรรคพลังธรรมจะได้รับจัดสรรเงินอุดหนุนมากกว่าพรรคการเมืองอื่น ๆ

ข้อเท็จจริงเหล่านี้ช่วยให้เข้าใจว่า เหตุใดพรรคประชาธิปัตย์จึงพยายามผลักดันนโยบายนี้ เหตุใดพรรคพลังธรรมซึ่งทำท่าคัดค้านในตอนแรกจึงแสดงอาการลังเลในตอนหลัง และเหตุใดพรรคความหวังใหม่ พรรคกิจสังคม พรรคชาติไทย และพรรคชาติพัฒนา จึงยืนอยู่ตรงกันข้ามกับพรรคประชาธิปัตย์ในเรื่องนี้ พื้นฐานของความขัดแย้งมีได้อยู่ที่ความแตกต่างด้านอุดมการณ์ทางการเมือง หากแต่อยู่ที่ผลประโยชน์ที่ไม่เสมอภาค ทั้งนี้เพราะเหตุว่า การจัดสรรเงินอุดหนุนพรรคการเมืองมิได้สอดคล้องกับโครงสร้างคะแนนเสียงเลือกตั้งที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคได้รับ โครงสร้างภาษีประชาธิปไตยทำให้พรรคการเมืองที่มีฐานการเมืองในเขตเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรุงเทพมหานครได้รับส่วนแบ่งเงินอุดหนุนมากกว่าพรรคการเมืองที่มีฐานการเมืองในเขตชนบท

บทวิเคราะห์ข้างต้นนี้ช่วยให้เข้าใจได้ดีขึ้นว่า ภาษีประชาธิปไตยมิได้เกื้อกูลพรรคการเมืองขนาดเล็ก และมีได้เกื้อกูลพรรคการเมืองที่ยากจน ดังที่ผู้นำพรรคประชาธิปัตย์บางคนกล่าวอ้างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 ซึ่งมีบทบัญญัติเกื้อกูลพรรคการเมืองขนาดใหญ่ ทำให้พรรคการเมืองขนาดเล็กหรือยากจนไม่สามารถผูกเกิดได้อยู่แล้วยิ่งพรรคการเมืองขนาดเล็กหรือยากจนที่ไม่มีฐานการเมืองในเขตเมืองด้วยแล้ว ก็ยิ่งหมดโอกาสที่จะได้รับจัดสรรเงินอุดหนุนนี้

หากจะกล่าวอ้างว่า การให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองจะช่วยลดการซื้อเสียง ข้อกล่าวอ้างนี้ยิ่งฟังไม่ขึ้น การณ์อาจเป็นกรณีตรงกันข้าม กล่าวคือ ยิ่งซื้อเสียงมาก ยิ่งได้รับเงินอุดหนุนมาก เพราะเงินอุดหนุนพรรคการเมืองบางส่วนอาจจัดสรรตามจำนวน ส.ส.ของพรรคการเมืองแต่ละพรรค โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษีประชาธิปไตยส่วนที่ผู้เสียมิได้ระบุว่าจะให้แก่

พรรคการเมืองใด ยิ่งไปกว่านี้ การจ่ายเงินอุดหนุนพรรคการเมืองอาจเอื้ออำนวยให้มีการซื้อเสียงมากยิ่งขึ้น เพราะเงินอุดหนุนได้ช่วยบรรเทาภาระทางการเงินของพรรคการเมืองในระดับหนึ่ง

แม้ว่ารัฐบาลนายชวน หลีกภัย จะมีเจตนาธรรมาภิบาลอันแรงกล้าในการพัฒนาพรรคการเมือง แต่ข้อเสนอภาษีประชาธิปไตยของพรรคประชาธิปัตย์ไม่เพียงแต่จะไม่สามารถลดการครอบงำของนายทุนเท่านั้น หากทว่ายังก่อให้เกิดการจัดสรรเงินอุดหนุนพรรคการเมืองอย่างลำเอียง และเปิดช่องให้มีการใช้อำนาจไปในทางฉ้อฉลได้ ข้อสำคัญก็คือ การกันรายได้จากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไปจ่ายเป็นเงินอุดหนุนพรรคการเมืองจะมีผลในการบั่นทอนวินัยทางการคลัง และทำลายการถ่วงดุลระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ